اقتصاد ایران

صادرات ۱۳ هزار دستگاه ۲۰۶ . . ۱۲

بورس

همسویی بورس‌های خاورمیانه برای سقوط ۱۳

بازار

اتحاد به نفع یورو ۱۴

بازار

کاهش تعرفه؛ تخریب بازار شکر . . ۱۴

در نخستین همایش بین‌المللی غیر دولتی اقتصاد و سیاست ایران بررسی شد:

چالش‌های متقابل ایران و جهان

سام غفارزاده

عکس: میلاد پیامی، شرق

اولین همایش اقتصادی و بین‌المللی ایران توسط بخش خصوصی روز گذشته در تهران آغاز به کار کرد. این همایش که «نقش ایران در فرآیند همکاری‌های بین‌المللی» نام داشت توسط موسسه مطالعات اقتصادی و بین‌المللی روند برگزار شد. این موسسه غیردولتی و مستقل برای ارتقا و تبیین چهره واقعی ایران قصد دارد سالانه همایشی با الگوبرداری از کنفرانس جهانی داووس برگزار نماید. همایش امسال هم که در نوع خود نخستین کنفرانسی است که در ایران برگزار شده دارای چهار گروه از مهمانان بود. گروه نخست تعدادی از مدیران دولتی نظیر علیرضا شیخ‌عطار معاون اقتصادی وزارت خارجه، غلامحسین نوذری مدیرعامل شرکت ملی نفت و امیر دریابان علی شمخانی وزیر سابق دفاع و رئیس مرکز تحقیقات راهبردی دفاعی بودند. گروه دوم جمعی از کارشناسان و دانشگاهیان مانند محمود سریع‌القلم، محمدمهدی بهکیش اساتید روابط بین‌الملل و اقتصاد بود. سومین گروه مهمانان از بخش خصوصی اقتصاد و گروه چهارم مهمانان خارجی بودند. دکتر سیدمحمدحسین عادلی رئیس موسسه روند در حاشیه این همایش و در جمع خبرنگاران در خصوص اهداف برگزاری این همایش گفت: روند یک موسسه اندیشه‌ای (think tank) است و بنا به رسالت چنین موسساتی در تمام دنیا بنا دارد با تهیه بسته‌هایی فکری به نظام سیاستگزاری کشور کمک کند. وی با بیان اینکه فکر در انحصار دولت نیست، گفت: در تمام دنیا موسسات اندیشه‌ای به تفکرات موجود در جامعه چارچوب می‌دهند و نتیجه آن را به عنوان گزینه‌هایی فکری در اختیار دولتمردان و گروه‌های موثر بر سیاستگزاری قرار می‌دهند. به ویژه آنکه دولتمردان به دلیل درگیری‌های اجرایی به این خدمت مدنی غیرسیاسی نیاز دارند. وی اضافه کرد: چنین همایشی برای اولین بار است که در ایران برگزار می‌شود و به همین دلیل ممکن است سئوال‌برانگیز باشد؛ در حالی که قصد رقابت با دولت وجود ندارد. عادلی با بیان اینکه توسعه‌ها فراملی و فرامنطقه‌ای بلکه جهانی است، گفت: به همین دلیل ما در این همایش فضای مشورتی و گفت‌وگو میان گروه‌های مختلف موثر اعم از دولت، کارشناسان، بخش خصوصی و مهمانان خارجی را فراهم کردیم تا در بعدی فراملی فرصت بازخورد و مشاوره را به دست آوریم. وی افزود: سیاست و اقتصاد دو روی یک سکه‌اند بنابراین در همایش امسال سه پانل اقتصادی و دو پانل سیاسی وجود خواهد داشت. رئیس موسسه روند سپس با اشاره به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ساله گفت: وجود مراکزی نظیر موسسه روند و برگزاری چنین همایش‌های غیردولتی در تحقق اهداف سند چشم‌انداز به ویژه در بخش تعامل با خارج موثر خواهد بود. وی حضور نخبگان خصوصی و دولتی و خارجی را برای هم‌اندیشی درباره مسائل روز برای ارائه تصویری واقعی و جامع موثر دانست و گفت: این همایش برای پایه‌گذاری یک نهاد نوپا در برابر دولت و نه در رقابت با آن است بلکه نمونه‌ای است از موسسات اندیشه‌ای که به تکامل سیاستگزاری‌ها و تهیه بسته‌های فکری کمک می‌کند. رئیس موسسه مطالعات اقتصادی و بین‌المللی «روند» گفت: توسعه نیازمند اجماع است و فرآیند اجماع‌سازی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. «سیدمحمدحسین عادلی» افزود: اجماع‌سازی زمانی موثر و کارآمد خواهد بود که دربرگیرنده همه عناصر اعم از دولتی و غیردولتی باشد. وی با اشاره به اینکه توسعه نه در مسئولیت انحصاری دولت قرار دارد و نه دولت‌ها می‌توانند آن را به تنهایی به دوش کشند، افزود: توسعه در انحصار دولت‌ها نیست. بلکه این امر مستلزم مشارکت همه اقشار و گروه‌های ذی‌ربط از قبیل کارآفرینان بخش خصوصی، محافل علمی و آکادمیک، سازمان‌های غیردولتی و رسانه‌ها است. هر فرآیند توسعه‌ای که نتواند دربرگیرنده و مشارکت‌دهنده این عناصر باشد، محکوم به شکست است. وی گفت: نخستین بار است که در ایران موسسه‌ای غیردولتی و مستقل با برگزاری همایش بین‌المللی برای بحث توام مسائل اقتصادی و بین‌المللی وارد این عرصه از فعالیت شده است. به گفته وی موسسه مطالعات اقتصادی و بین‌المللی «روند» با در نظر گرفتن چنین دیدگاهی به عنوان یک موسسه غیرتجاری و آکادمیک درصدد برآمده تا تلاشی را برای تاسیس نهادی برای گفت‌وگو و مشورت بین همه نقش‌آفرینان داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی پایه‌گذاری کند و از طریق این ارتباطات، تفاهم و تعامل و مشارکت را برای توسعه میسر سازد. وی در ادامه تصریح کرد: تحولات چند سال اخیر در منطقه خاورمیانه، نقش و نفوذ ایران را بیش از پیش به اثبات رسانیده و نشان داده است که ایران می‌تواند به صورت بالقوه نقش بسیار مهمی را برای صلح و ثبات منطقه و همکاری‌های مشترک منطقه‌ای ایفا کند. سفیر سابق ایران در لندن افزود: برای تحقق اهداف برنامه چهارم و چشم‌انداز ۲۰ساله نیاز به نهادسازی است که حرکت را به سوی توسعه روان‌تر کند. این همایش غیر از عادلی دو سخنران دیگر در افتتاحیه خود داشت. غلامحسین نوذری مدیرعامل شرکت ملی نفت و دریادار شمخانی.

■ **امنیت خلیج فارس، امنیت عرضه نفت دنیاست**

پس از عادلی نوذری مدیرعامل شرکت ملی نفت به سخنرانی پرداخت که سخنانش در خصوص تهدید ایران و امنیت انرژی توجه حاضران را به خود جلب کرد و پیامی از سوی ایران تلقی شد. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با تاکید بر اینکه امنیت خلیج فارس به امنیت عرضه نفت دنیا می‌انجامد، گفت: از ۳۰ میلیون بشکه تولید نفت اوپک ۲۴ میلیون بشکه آن از تنگه هرمز می‌گذرد و در صورتی که ایران دچار تهدید شود امنیت بازار انرژی به خطر می‌افتد. غلامحسین نوذری گفت: موقعیت استراتژیک ایران چه از لحاظ جغرافیایی و چه در حیطه انرژی اهمیت ویژه‌ای برای این کشور به وجود آورده که این دو ویژگی مهم در بسیاری از موارد با مسائل سیاسی به هم آمیخته و موقعیت ژئوپولتیک آن را تقویت می‌کند. وی اضافه کرد: قرار گرفتن در میان دو منطقه غنی از انرژی یعنی خلیج فارس و دریای خزر شاید مهمترین ویژگی‌های ایران در عرصه جهان باشد در حالی که خود به یکی از بزرگ‌ترین ذخایر نفت و ذخایر جهان تکیه کرده است. وی با اشاره به آخرین آمار ذخایر نفت و گاز ایران گفت: بر اساس آخرین گزارش‌ها میزان ذخایر نفت خام ایران بیش از ۱۳۷ میلیارد بشکه و حجم ذخایر گاز طبیعی ۲۸ تریلیون متر مکعب است. نوذری در باره موقعیت استراتژیک ایران اضافه کرد: برخورداری از طولانی‌ترین ساحل در امتداد خلیج فارس و دریای عمان و اشراف بر تنگه استراتژیک هرمز از یک سو و همسایگی با کشورهای نفت‌خیز و گازخیز حوزه خزر و آسیای میانه و قفقاز از سوی دیگر و نزدیکی به اروپا از طریق شمال غرب موقعیت استراتژیک ایران را برجسته‌تر می‌کند. معاون وزیر نفت تاکید کرد: از طرفی روند رو به رشد تقاضای انرژی در جهان حکایت از آن دارد که کشورهای دارنده آن ذخایر تا چه حد مسئولیت تامین آن را در جهان دارا هستند و چنانچه ثبات و پایداری بازار را طالب باشیم این مسئولیت سنگین‌تر خواهد شد. وی تاکید کرد: در همین حال کشورهای حاشیه خزر و دیگر همسایگان ایران می‌توانند منافع متقابل بسیار زیادی از موقعیت ممتاز ایران کسب کنند. وی مسیر ایران برای ترانزیت نفت کشورهای حاشیه خزر را مهمترین امتیاز دانست و گفت: یکی از موانع مهم در توسعه میادین نفت و گاز کشورهای آسیای میانه و منطقه خزر عدم دسترسی آسان به بازارهای مصرف به دلیل دوری از آب‌های آزاد و نداشتن خطوط لوله انتقال کافی است و درمیان مسیرهای مختلفی که برای دستیابی قزاقستان و ترکمنستان به آب‌های آزاد و بازارهای مصرف وجود دارد مسیر ایران از ارزان‌ترین راه‌ها است. وی ادامه داد: ایران برای کشورهای آسیای میانه می‌تواند شاهراه انرژی محسوب شود. اما فشارهای نیروهای خارج از این منطقه آنان را از این شاهراه محروم کرده است. وی تاکید کرد: صرف نظر از کشورهای شمالی ایران دیگر همسایگان نیز از ثبات و امنیت ایران بهره می‌برند. به گفته وی حسن همجواری ایران با ترکیه، پاکستان و اخیراً عراق به قراردادهایی در زمینه همکاری‌های نفتی منجر شده که می‌تواند گسترش یافته و به ثبات منطقه کمک کند. وی با اشاره به آمار مصرف انرژی گفت: براساس پیش‌بینی‌های انجام شده میزان مصرف انرژی جهان تا سال ۲۰۳۰ سالیانه به طور متوسط حدود ۲ درصد افزایش می‌یابد و در آن زمان باز هم نفت رتبه اول را در تامین انرژی مصرفی جهان دارد. نوذری تاکید کرد: میزان تقاضای جهانی نفت از حدود روزانه ۸۰ میلیون بشکه در سال ۲۰۰۴ به ۹۴ میلیون بشکه در سال ۲۰۱۵ و ۱۲۰ میلیون بشکه در سال ۲۰۳۰ خواهد رسید. وی درباره مصرف جهانی گاز گفت: مصرف جهانی گاز طبیعی با رشد متوسط سالانه ۲/۳ درصد از حدود ۱۰۰ تریلیون فوت مکعب به ۱۵۶ تریلیون فوت مکعب در سال ۲۰۲۵ و یا حدود ۵/۴ هزار میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۳۰ خواهد رسید که بدین ترتیب ایران با داشتن دومین ذخایر نفت و گاز جهان جایگاه مهمی را از لحاظ عرضه انرژی خواهد داشت. وی در این همایش از سرمایه‌های داخلی و خارجی برای حضور در ایران دعوت کرد و گفت: هدف ایران در زمینه صنعت نفت و گاز کسب سرمایه‌های داخلی و خارجی، تقویت شرکت‌های نفتی بین‌المللی و همکاری با آنها در زمینه بهره‌گیری از آخرین یافته‌های علمی و تکنولوژی است. وی افزایش ظرفیت تولید از مقدار ۴/۲ میلیون بشکه کنونی به ۵ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۱۰ و رسیدن تولید گاز به ۱۶۵۰ میلیون متر مکعب در روز یعنی چهار برابر مقدار کنونی تا سال ۲۰۲۰ را از دیگر اهداف عنوان کرد.

■ **عدم همراهی با آمریکا، ثروت‌زا و قدرت‌زا**

امیر دریابان شمخانی سخنران بعدی بود. او با بیان اینکه برای اولین بار در مقام یک فرد حقیقی در یک همایش غیردولتی با حضور تعدادی غیردولتی حاضر شده ابراز خوشحالی و شروع به سخنرانی کرد. او خاورمیانه و آینده آن را عامل اصلی شکل‌گیری نظم نوین جهانی دانست و مفهوم‌سازی‌هایی مثل تروریسم، خاورمیانه جدید و محور شرارت را در خدمت ساماندهی این نظم جدید در خاورمیانه دانست. منطقه‌ای که مساحت آن تنها ۲۴۰ کیلومتر مربع است. وی با بیان اینکه ۳۳ درصد انرژی جهان را این منطقه تامین می‌کند، گفت: چهار نوع نظام در جهان داریم: طالب هژمونی، ضدهژمونی، محافظه‌کار و مابین محافظه‌کار و ضدهژمونی که ایران از نوع آخر است. وی با طرح دو مسئله همراهی و عدم همراهی با مردم گفت: عدم همراهی ثروت‌زا و قدرت‌زا است که نفوذ ایران ناشی از همین همراهی با مردم منطقه است. دریابان شمخانی تاکید کرد: نفوذ ایران حادثه‌ای و لحظه‌ای نبوده بلکه تاریخی و توام با سرمایه‌گذاری و صبر است. وی ادامه داد: ایران در زمان محکومیت عراق و افغانستان همراه مردم این کشورها بوده و امروز همان محکومان تبدیل به حاکمان شده‌اند که علت نفوذ ایران در منطقه ناشی از همراهی، همدردی و پرداخت هزینه در دفاع از مردم منطقه است. شمخانی اعلام کرد: نفوذ قابل ریشه‌کن کردن نیست مگر با ریشه‌کن مردم مناطق آن کشورها که این مسئله نیز در حال رخ دادن است. رئیس مرکز تحقیقات راهبردی دفاعی اظهار داشت: در زمانی به سر می‌بریم در جغرافیایی هستیم و از تجربه‌ای بهره می‌گیریم که هر سه آن موارد اصولی را به ما دیکته می‌کنند. وی گفت: براساس تجارب کسب شده چشم‌اندازی در ابعاد فنی، اقتصادی و فرهنگی و سیاسی ترسیم شده که در کشور به جایگاه نخست منطقه و تاثیرگذار و الهام‌بخش تبدیل می‌شود. دریابان شمخانی خاطرنشان کرد: مبتنی بر هدف‌گذاری و تجارب چهارگانه سیاست خوب و مناسب ما می‌تواند این باشد که چهار فاکتور عمومی شامل حفظ فاصله استراتژیک با آمریکا، حفظ فاصله با گروه‌های تروریست منطقه، حمایت از جریانات مردمی و نگاه به اسرائیل هماهنگ با نگاه فلسطین به اسرائیل را مدنظر قرار داده و به آن پایبند باشیم. پس از سخنان این دو، پانل‌های پنج‌گانه همایش آغاز به کار کردند. جز پانل نخست که «ایران و جامعه بین‌المللی» نام داشت، مابقی پانل‌ها بدون حضور خبرنگاران و اصحاب رسانه برگزار شد. علت این امر وجود فضایی مطمئن برای بحث و نظر و به دور از بازتاب رسانه‌ای و حفظ منافع ملی بود تا برخی موارد مطروحه که رسانه‌ای شدنش برای منافع ملی به مصلحت نیست حفظ شود. امری که به خاطر نو بودنش برای برخی خبرنگاران سوءتفاهم ایجاد کرد غافل از اینکه این اتفاقی مرسوم در چنین جلساتی در تمام دنیا است. در پانل اول دکتر محمود سریع‌القلم استاد روابط بین‌الملل دانشگاه شهید بهشتی و رئیس مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه به سبک پانل‌های اجلاس داووس، اداره‌کننده جلسه بود. دکتر رزهاری هالیس مدیر تحقیقات موسسه چاتام هاوس و دکتر والتر پوش مدیر مطالعات استراتژیک اتحادیه اروپایی مهمانان خارجی پانل بودند. دکتر علیرضا شیخ‌عطار معاون اقتصادی وزارت خارجه، امیر دریابان شمخانی، مهندس علی‌نقی خاموشی رئیس اتاق بازرگانی و دکتر جلالی نماینده مجلس و سخنگوی کمیسیون امنیت ملی نیز اعضای ایرانی پانل بودند.

■ **مرزهای فرهنگی گسترده‌تر از جغرافیایی**

علیرضا شیخ‌عطار معاون اقتصادی وزارت خارجه در سخنان خود با بیان اینکه به‌عنوان یک فرد حقیقی صحبت می‌کند نه حقوقی، گفت: اکنون سه نوع نگاه به نظام بین‌المللی وجود دارد. نگاه اول که اکثریت دارد بدون سئوال و شبهه مناسبات را می‌پذیرد. برای چنین کشورهایی سیاست خارجی یک کار جدی نیست. نگاه دوم مناسبات را ناعادلانه می‌داند و در اندیشه‌های مارکس یا القاعده نمود دارد. نگاه سوم که اقلیت است برخوردی گزینشی با نظام حاکم بر جهان دارد. آمریکا دارای چنین رویکردی است. آمریکا براساس نظام ارزشی حاکم بر کشورش در تمام گیتی منافعش را برافراشته است و ایران نیز مانند آمریکا براساس اصول، ارزش و منافع ملی خود چنین رویکردی دارد. وی درباره مبانی ارزشی ایران با بیان اینکه سکولار نیست، افزود: پس از ۴ قرن سیطره سکولاریسم در جهان، انقلاب اسلامی ایران در چالش با آن پدید آمد و به مخالفت با جدایی دین از سیاست پرداخت. او سپس با اشاره به تاریخ ۷هزار ساله ایران مرزهای فرهنگی کشورمان را از مرزهای جغرافیایی‌اش گسترده‌تر خواند و آن را علت اصلی نفوذ ایران در منطقه بیان کرد. شیخ‌عطار عناصر قدرت ملی ایران را به ۵ بخش تقسیم کرد و گفت: موقعیت ژئوپولتیکی ایران، تاثیرگذاری فرهنگی، ذخایر انرژی، بازار ۷۰ میلیونی و ترکیب نیروی انسانی عناصر قدرت ملی ما هستند. وی سپس از جهانیان خواست در رابطه خود با ایران اصلاحاتی را انجام دهند و به تعهدات‌شان پایبند بمانند. معاون اقتصادی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران گفت: قدرت و پشتوانه مردم هستند و درخصوص اعمال هرگونه تحریم علیه ایران گفت: برای حالت‌های مختلف تحریم سناریوهای مختلفی طراحی شده است که برحسب اقدام طرف مقابل، برنامه‌ها را جلو می‌بریم. شیخ‌عطار ضمن اشاره به اینکه قیمت نفت با یک بیانیه افزایش می‌یابد، گفت: قیمت‌های نفت بدون تردید با هر تحریمی در بازارهای جهانی افزایش می‌یابد و مصرف‌کنندگان از آن آسیب می‌بینند. شیخ‌عطار درخصوص قراردادهای گاز نیز گفت: قیمت گاز در بازارهای بین‌المللی در پنج سال اخیر افزایش یافته و ایرادی که به قراردادهای گاز وارد می‌شود، مربوط به قراردادهای قبلی است.

■ **از تحریم نمی‌ترسیم**

مهندس علی‌نقی خاموشی رئیس اتاق بازرگانی نیز در این پانل در تحلیل علل عقب‌ماندگی ایران از کشورهایی نظیر مالزی گفت: ۷۰ سال است که اقتصاد ایران متمرکز و دولتی است و تا قبل از ابلاغ مقام رهبری درخصوص تفاسیر جدید اصل ۴۴ از نظر حقوقی بخش خصوصی صرفاً مکمل دولت بوده است. وی همچنین با بیان اینکه در طول ۲۷ سال گذشته همواره ایران چیزهایی مانند تحریم را تجربه کرده است، گفت: مسئله هسته‌ای اولین و نه آخرین برخورد با ما بوده و در طول سالیان قبل همواره چیزی علیه ما بوده است. او سپس ایران را در برابر تحریم قوی عنوان کرد و افزود: فعالان اقتصادی خارجی و غربی به دنبال منافع خود هستند و اعتنایی به مسائل سیاسی ندارند. تحریم هم برای ما فقط گران شدن برخی کالاها را در پی دارد ضمن آنکه ما اهرم بازار را در اختیار داریم. سال قبل ۴۲ میلیارد دلار واردات داشتیم که می‌توانیم در آن را به روی هر که ببندیم. وی در پایان از سیاستمداران خواست تا به تبعات اقتصادی رفتار خود بیشتر فکر کنند و عواقب تصمیمات خود را در نظر بگیرند.

■ **شرایط مذاکره دوباره**

کاظم جلالی عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس دیگر سخنران این پانل بود. وی با بیان سه مرحله از روابط ایران با اروپا، اعتمادسازی ایران پس از مذاکرات سعدآباد کنار نهادن تعلیق داوطلبانه و اینک اعتمادسازی نوین، پیشنهاد انعطاف دوطرفه را میان ایران و اروپا طرح کرد و گفت: اگر در حد پایلوت و آزمایشگاهی ایران به تولید سوخت هسته‌ای مشغول شود می‌توان بر سر تولید صنعتی مذاکره کرد به شرط اینکه قطعنامه‌های آژانس بین‌المللی انرژی و شورای امنیت نیز به تعلیق درآید. وی سه فاز را برای از سرگیری مذاکرات متصور شد. نخست به رسمیت شناختن حقوق ایران، دوم تعلیق تولید سوخت در مقیاس هسته‌ای از سوی ایران که می‌تواند همراه مذاکرات اقتصادی و فراهسته‌ای به شرط تامین حقوق ایران باشد، سوم نیز مذاکره فوری به همراه تعلیق طرح پرونده ایران در شورای امنیت و عقد قراردادهایی اقتصادی. وی سپس در پاسخ به این شبهه که ایران به اروپا صرفاً به‌عنوان پیغام‌آور آمریکا نگاه کرده، گفت: ایران همواره از چندجانبه‌گرایی حمایت کرده که این مهم مستلزم اروپایی قوی است. جلالی اضافه کرد: اگر اروپا دنباله‌رو آمریکا نباشد و ایران هسته‌ای را بپذیرد مورد استقبال ایران است.

■ **کاری از دست اوپک برنمی‌آید**

رئیس امور اوپک که رئیس مجامع بین‌المللی انرژی ایران هم است، گفت: وضعیت کنونی بازار به دلیل کمبود عرضه نفت نبوده و دلایلی غیر از عوامل بنیادین تاثیرگذار بوده است. جواد یارجانی در حاشیه همایش نقش ایران در فرآیند بین‌المللی گفت: قیمت‌های بالا در شرایط فعلی عواملی غیر از مسائل بنیادی، عرضه و تقاضا است. وی افزود: در حال حاضر با وجودی که شرایط ذخایر تجاری و استراتژیک به بالاترین میزان خود قرار دارد اما قیمت‌ها همچنان بالا است. یارجانی با اشاره به اینکه کار چندانی از سوی اوپک برای کاهش قیمت نفت برنمی‌آید، گفت: ذخایر تجاری کشورهای عضو سازمان همکاری‌ها و توسعه اقتصادی در حدود ۴/۲ میلیون بشکه است و این ذخایر در بازار کافی است. وی در پاسخ به این سئوال که آیا ممکن است قیمت‌ها به ۱۰۰ دلار افزایش یابد، گفت: سازمان اوپک دست به این پیش‌بینی در این خصوص نمی‌زند و پیش‌بینی قیمت‌ها در وظایف اوپک نیست. رئیس امور اوپک ایران درباره تعیین کف قیمت پیشنهادی اوپک گفت: چنین پیشنهادی هنوز به طور رسمی در اجلاس اوپک مطرح نشده و هیچ کفی برای قیمت‌ها در نظر گرفته نشده است. وی در عین حال گفت: ایران از کشورهای عمده تولیدکننده و صادرکننده است و اخبار حاشیه درباره ایران در قیمت‌ها تاثیرگذار است ولی رابطه مستقیمی میان گمانه‌زنی درخصوص مسئله هسته‌ای و قیمت‌ها وجود ندارد.

خلاصه خبر

۱- نخستین بار است که در ایران موسسه‌ای غیردولتی و مستقل با برگزاری همایش بین‌المللی برای بحث توام مسائل اقتصادی و بین‌المللی وارد این عرصه از فعالیت شده است.

۲- از ۳۰ میلیون بشکه تولید نفت اوپک ۲۴ میلیون بشکه آن از تنگه هرمز می‌گذرد و در صورتی که ایران دچار تهدید شود امنیت بازار انرژی به خطر می‌افتد.

۳- عدم همراهی ثروت‌زا و قدرت‌زا است که نفوذ ایران ناشی از همین همراهی با مردم منطقه است. نفوذ ایران حادثه‌ای و لحظه‌ای نبوده بلکه تاریخی و توام با سرمایه‌گذاری و صبر است.

۴- تحریم برای ما فقط گران شدن برخی کالاها را در پی دارد ضمن آنکه ما اهرم بازار را در اختیار داریم. سال قبل ۴۲ میلیارد دلار واردات داشتیم که می‌توانیم در آن را به روی هر که ببندیم.

تفسیر اقتصادی

نقش ایران؛

قدرت نرم و قدرت سخت

سیدمحمدحسین عادلی

۱- در جامعه بین‌المللی هر یک از اعضا، به سهم خود نقش‌آفرین و در تعاملات جهانی اثرگذار هستند. در این میان میزان، کیفیت، دوام، حوزه و عمق این تاثیر به عوامل گوناگونی بستگی دارد. از جمله آنها می‌توان به بزرگی، پیشرفت و توسعه و قدرت کشورها در زمینه‌های مختلف اشاره کرد. نقشی که کشورها در صحنه جهانی ایفا می‌کنند و یا اثری که در شکل دادن به روابط بین‌الملل از خود برجای می‌گذارند عموماً می‌تواند فرهنگی، علمی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و یا نظامی و یا مجموعه‌ای از آنها باشد. یک کشور توسعه‌یافته به لحاظ اقتصادی بیش از دیگران تولید می‌کند؛ تولید کالا و خدمات آن هم نه فقط برای خود بلکه برای بخش دیگری از مردم دنیا و بالطبع در این میان بیشترین مصرف تولیدات از آن خود اوست. از همین رو نیز کیفیت کالای تولیدی‌اش نه منطبق بر استانداردها بلکه بیانگر مناسبات اجتماعی ویژه‌ای نیز هست که مصرف‌کنندگان کالا در سراسر جهان نیز بدان توجه می‌کنند. این کشورها با امکاناتی که در اختیار دارند می‌توانند در مناسبات میان کشورها و در شکل دادن به مناسبات جهانی نقش ایفا کنند. نمونه بارز این کشورها از سویی گروه هشت است و از سوی دیگر کشورهای در حال توسعه‌ای که با افزایش تولید ملی و پیشی گرفتن در تولید ناخالص ملی قدرت اثرگذاری قابل توجهی در عرصه جهانی یافته‌اند. تلاش این گروه از کشورهای در حال توسعه چنان بوده است که گروه هشت دریافته بدون همکاری آنان قادر به تعیین تکلیف برای مناسبات اقتصادی جهان نیست. چند سال پیش اقتصاددان برجسته «گلدمن ساکس» پیشنهاد کرد برای آنکه گروه هشت تاثیرگذار باشد باید پذیرای چهار کشور در حال توسعه نوظهور در صحنه جهانی یعنی برزیل، روسیه، چین و هند باشد که او آنها را «بریکس» نامید. او معتقد بود که بدون حضور و مشارکت این کشورها نمی‌توان درباره روابط اقتصاد جهانی تصمیم گرفت. سخن او درست بود و به همین دلیل اکنون چند سالی است که این کشورها به اجلاس سران گروه هشت دعوت می‌شوند و در تصمیم‌گیری و شکل‌دهی به نظام اقتصاد بین‌الملل مشارکت می‌کنند.

حوزه نظامی و امنیتی، زمینه نقش‌سازی دیگری است که کشورهای نیرومند از نظر نظامی در پی آنند. آنها با تکیه بر قدرت نظامی و تهدیدگر خود دیگران را وادار به تمکین و از این طریق نقش خود را در شکل‌دهی به روابط جهانی ایفا می‌کنند. کشور برخوردار از تمدن و فرهنگ غنی و کهن و توانا به ابتکارهای بدیع فرهنگی نیز بسیار در عرصه جهانی اثرگذارند. در واقع این کشورها هر قدر فرهنگ‌شان توان و خلاقیت در سازگاری با طبع بشر داشته باشند به همان میزان تاثیر بیشتری بر مردمان دیگر سرزمین‌ها خواهند داشت و بر شمار علاقه‌مندان‌شان در سراسر جهان افزوده خواهد شد.

۲- البته درباره عمق نفوذ و میزان دوام تاثیر حوزه‌های اقتصادی، نظامی و فرهنگی تجربیات تاریخی نشان‌دهنده رابطه معکوس میان شدت و سرعت اثرگذاری از یک‌سو و دوره و عمق نفوذ از سوی دیگر است. نیروی نظامی با شدت و سرعت بیشتری می‌تواند مناسبات را برهم زند و شکل دلخواه خود را به‌وجود آورد. این کار، معمولاً هم، در چارچوب زمانی کوتاه‌تری صورت می‌پذیرد، گرچه از تداوم و عمق نفوذ کمتری نیز برخوردار است. در مقابل، سرعت تاثیر نقش‌آفرینی اقتصادی کمتر و عمق آن بیشتر است. در واقع گرچه در حوزه اقتصاد به زمان بیشتری برای اثرگذاری نیازمندیم، ولی اثر به همان نسبت عمیق‌تر و پایدارتر است. در حوزه فرهنگ این نسبت باز هم بیشتر است. تاثیرگذاری فرهنگی نیز به تدریج صورت می‌گیرد.

ادامه در صفحه ۱۲